

Leven_{op} DAKEN

LOD-project

Gezond groen blijkt nog goedkoper ook

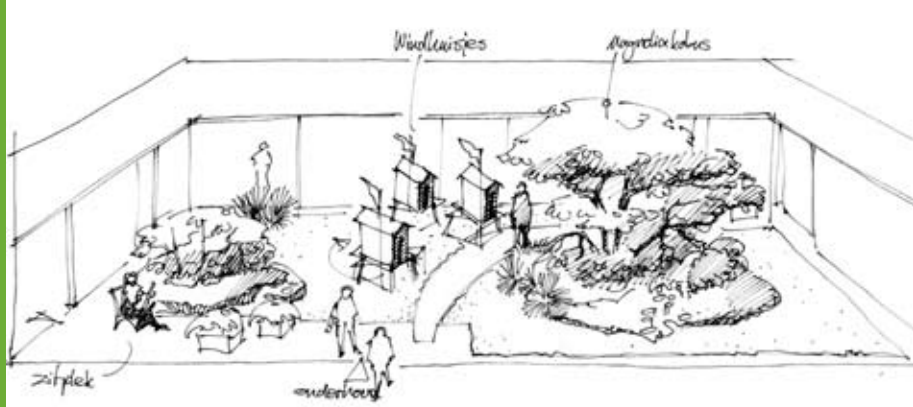
De meeste *intensive cares* bestaan uit één grote zaal met een rij bedden aan de ene kant en een centrale desk voor het verplegend personeel aan de andere kant. De ruimte is een beetje duister en staat vol met medische apparatuur met knipperende lichtjes en monotone geluidjes.

Hoe anders is het op het nieuwe IC-centrum van het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMC). Ultramoderne medische apparatuur, dat wel ja, maar ook als geheel volledig *state of the art*. Aparte kamers voor de patiënten met heel veel daglicht. Moderne werkplekken voor het personeel, eveneens met veel licht. Een prachtig familiecentrum met een gemeenschappelijke familiekamer en zes mini-appartementen. En niet te vergeten: vier uitermate huiselijk ogende binnentuinen. Allemaal nieuw gebouwd en aangelegd bovenop het dak van het bestaande UMC!

Delier

"*Intensive cares* zijn altijd ingericht vanuit het oogpunt van de zorg", zegt Rob Kraan, projectmanager bij het bouw bureau van het facilitair bedrijf van het UMC. "De zorg stond centraal. Dat was misschien handig voor het personeel, maar minder prettig voor de patiënten. Deze mensen zijn ernstig ziek en zweven vaak – mede vanwege de medicatie – tussen droom en werkelijkheid. Als ze een piepje horen weten ze niet of het hún

Een *intensive care*-afdeling in een ziekenhuis is niet bepaald een plek waar je als Nederlander vaak komt – en gelukkig maar. Toch is het wel eens goed wat langer stil te staan bij dit deel van de zorg. Hoe gaat daar eigenlijk aan toe? En wat moet het nieuwe IC-centrum van het UMC Utrecht eigenlijk met de daktuinen aangelegd door Leven op Daken?

bewakingspaneel is of van een buurman, en als ze bijkomen zien en horen ze vaak dingen die er niet zijn – of juist wél, maar ze herkennen het niet omdat ze in een voor hen totaal vreemde omgeving terecht zijn gekomen. Onderzoek heeft uitgewezen dat zeker 40 procent van de patiënten op de IC-afdeling een ‘delier’ krijgt. Dat betekent dat ze een vorm van psychose hebben opgelopen waarvan ze weliswaar weer herstellen, maar daar zeker tijd voor nodig hebben. Dit nog los van hun lichamelijke herstel.”

Het is duidelijk waar Kraan naartoe wil: IC-patiënten zijn er lichamen al zo zwaar aan toe, dat je als zorginstelling niet wil dat ze hiernaast ook nog eens psychische schade oplopen. En dus is het nieuwe IC-centrum van het UMC ingericht met het belang van de patiënt als prioriteit. Dat betekent naast de aparte kamers voor iedereen, geen of zo min mogelijk roosters boven de bedden – waaruit de patiënt al hallucinerend beestjes

De groene dakpatio's naast de patiëntenkamer helpen om 'delier' tegen te gaan

kan zien kruipen; ja, zover kan het gaan – geen indirecte geluidsinvloeden van buitenaf en meer van dit soort zaken die alleen maar voor verwarring kunnen zorgen. Maar wél met daglicht, uitzicht en veel ruimte voor de familie – want dat geeft een verankering in de werkelijkheid – en voor de kamers aan de binnenzijde van de gangen zicht op een van de vier patio's. Met daarin vier verschillende daktuinen die één gemeenschappelijk kenmerk delen: het zijn tuinen zoals je die bij elk huis dan ook in welke gemeente dan ook zo kan aantreffen. Alledaagse, Nederlandse tuinen dus, aangelegd door de Leven op Daken-partners Mastum Daksystemen en Van der Tol BV.

Efficiënter

Kraan vertelt dat de drie IC-units van het UMC worden samengevoegd binnen dit ene, nieuwe IC-centrum op het dak van het bestaande gebouw. Al wandelend door de gangen en kamers waaraan nu zo ongeveer de laatste hand wordt gelegd, legt hij uit dat de aanpak verouderd was en nodig vernieuwing behoefde. Vanuit het oogpunt van efficiency, maar ook in het belang van de patiënten. “Ieder IC had zijn eigen medicijnbereiding die vaak ook nog op afstand lag. Hier hebben we één apotheek met speciaal getrainde medewerkers die het grootste deel van de medicatie van de patiënten verzorgen. Daarmee ontlasten we het verplegend personeel. Zo zijn er meer zaken veranderd. De stafafdelingen bijvoorbeeld zijn eveneens samengevoegd en hier in dit IC-centrum ondergebracht.”

Alle kamers op het IC-centrum zien er hetzelfde uit. Kraan: “Er is een groot gebrek aan IC-capaciteit, dus je wilt als ziekenhuis maximaal gebruik maken van de beschikbare bedden. Alle nieuwe kamers hebben alle mogelijke apparatuur en kunnen voor alle mogelijke patiënten worden gebruikt. Dat is veel efficiënter.”

Een 'thuis-gevoel'

Ook nieuw is de rust die het IC-centrum uitstraalt. De lange gangen zijn voorzien van net zulke lange doorlopende foto's van landschappen, en ook de wanden achter de balies (die overigens niet bemand worden, maar die de bezoeker een richtpunt biedt om naartoe te lopen) hebben eveneens een prachtige landschapsfoto als achtergrond.

“We bieden de mensen rust en natuur”, aldus Kraan, “of liever nog: herkenbaarheid. We hebben het liefst dat ze zich thuis voelen. Daarom hebben we bijvoorbeeld ook heel veel hout gebruikt in de kasten op de kamers, en schemerlampjes opgehangen naast de bedden terwijl die vanuit zorgoogpunt eigenlijk helemaal niet nodig zijn. Maar ze helpen wel om ‘delier’ zoveel mogelijk tegen te gaan doordat de patiënten sneller een oriëntatie krijgen op tijd en plaats.”

Het totale IC-complex beslaat een oppervlakte van 80 bij 90 meter en is bijgebouwd op het dak van het UMC, vlak naast het helikopterplatform. Van bovenaf gezien wordt de rechthoek doorsneden door twee elkaar haaks kruisende gangen met aan beide werk- en patiëntenkamers. Hierdoor ontstaan binnen de rechthoek vier patio's. Ook aan de buitenkant van de rechthoek loopt rondom een gang met aan beide zijden kamers. De 36 patiëntenkamers liggen hierdoor óf aan de buitenrand van de rechthoek, óf aan een van de patio's. Vanuit alle kamers is er dus uitzicht naar buiten.

Lees verder op de volgende pagina

Leven_{op} DAKEN

Vervolg van pagina 11

Goedkoper dan planken

In de oorspronkelijke bouwtekeningen waren de patio's ingericht met houten vlonders en plantenbakken. Tôt de interieurarchitect op het idee kwam dat hier ook daktuinen aangelegd konden worden. Kraan: "Dat bleek zelfs goedkoper dan een terras. De juiste isolerende onderlaag van Mastum Daksystemen lag er namelijk al, en een tuin bleek goedkoper dan planken. Met een tuin heb je natuurlijk wel onderhoudskosten, maar om die zoveel mogelijk in te dammen hebben we gekozen voor langzaam groeiende planten."

Kraan erkent dat de daktuinen er min of meer toevallig zijn gekomen en dat hij tot enige tijd geleden zelfs niet eens wist dat groen een positief effect heeft op het herstel van zieke mensen. "Maar nu kan ik concluderen dat we voor minder geld meer effect sorteren, dus dat is een mooie zaak. Het had natuurlijk ook duurder gekund, wanneer we hadden gekozen voor bijvoorbeeld Japanse siertuinen. Maar dat wilden we niet. Het ging ons zoals gezegd om de herkenbaarheid voor de patiënten. Dus staat er in één tuin een kasje, in een andere een oud-Hollandse houten toilet inclusief uitgezaagd hartje in de voordeur, en heeft de derde een pergola. In de vierde tuin staan kunstzinnige brievenbussen die de architect zelf heeft gemaakt, maar aan deze tuin grenzen weer geen patiëntenkamers. Het groen staat er pas kort en moet nog een beetje verder groeien, maar ik vind de uitzichten uit de kamers nu al prachtig. Ik ben heel erg tevreden." *L*

Nieuwbouw UMC heeft witte dakbedekking

De nieuwe IC-unit op het dak van het UMC Utrecht is voorzien van een laag witte dakbedekking die is aangebracht door Mastum Daksystemen. De architect heeft voor deze oplossing gekozen omdat de unit vanwege zijn ligging op het dak is gebouwd met een relatief lichte stalen constructie die op zijn beurt ook zelf weer niet al te zwaar belast kan worden. Om toch de nodige isolatie te kunnen bieden voor de ruimte hieronder – onder meer de kamers waarin de *intensive care*-patiënten worden verpleegd – is gekozen voor een witte bovenlaag die zonlicht reflecteert waardoor het minder warm wordt. Dit materiaal wordt overigens langzaam maar zeker steeds vaker toegepast op daken van gebouwen in steden, om zodoende het beruchte *heat island effect* te kunnen indammen.

Leven op daken

Varyflex van Troelstra & de Vries is speciaal ontwikkeld voor het soepel opvangen van fysieke belastingen. Deze unieke serie toplagen blinkt uit in soepelheid, veerkracht en duurzaamheid. Dus als het aankomt op flexibiliteit en duurzaamheid, is Varyflex uw eerste keuze.

Speciaal voor 'Leven op daken' heeft Troelstra & de Vries Varyflex WW ontwikkeld, Varyflex wortelwerend. Deze dakbedekking heeft dezelfde voordelen als de 'gewone' Varyflex én kan worden ingezet voor meervoudig ruimtegebruik, in dit geval van het dak. Hierbij kan gedacht worden aan een parkeerdak of groen dak. Meer informatie? Kijk op de website www.levenopdaken.nl

Troelstra & de Vries dakrollen

Altijd de hoofdrol

Troelstra & de Vries BV dakproducten. Postbus 2, 8650 AA IJlst. Telefoon: 0515-53 30 00. Fax: 0515-53 31 11.
E-mail: info@troelstra-devries.nl. Member of the Soprema group.